

Inatsisartuni ilaasortaq Sara Olsvig

Apeqqut normu 118, Naalakkersuisut uran-imut politikkiat pillugu apeqqummut akissuteqaat

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu Naalakkersuisunut imaattumik apeqquteqarsimavutit:

23. juli 2013
Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

- 1. Naalakkersuisut nalunaarutigisimavaat aatsitassanut radioaktivitalinnut akuersaannginnerup atorunnaarsinnissaa siunertarineqartoq. Taamatut siunnersuuteqarneq aamma kinguneqassava aatsitassanik radioaktivitalinnik radioaktiviusunillu allanik avammut tunisaqarsinnaannginnerup aamma atorunnaarsinneqarneranik?*

Aatsitassanut inatsit naapertorlugu paaasinnaanermut akuersissut tunniunneqartoq akuersissummik pigisaqartumut kisermaassilluni iluanaarutigiumallugu iluaquteqarnissamut aatsitassamik imaluunniit aatsitassanut arlaqartunut pisinnaatitsissutaavoq, tamatumunnga aatsitassanut inatsit naapertorlugu akuersissutit pisariaqartut tamaasa tunniunneqarsimappata, tassunga ilanngullugit §§-it 19, 43,86 il.il. Tamatumalu kingunerissavaa akuersissummik pigisaqartoq, paaasinnaanermut akuersissummik tunineqarsimasoq aamma pisinnaatinneqartoq aatsitassanik piiarneqartunik avammut tunisaqarsinnaasoq, tamatumunnga tunngatillugu aatsitassanut inatsimmi aalajangersakkat pineqartut naapertorlugit akuersissuteqarfigineqarsimaguni. Paaasinnaanermut akuersissummut ilaappata pingoqqaatit radioaktiviusut tamatumunnga aamma ilaavoq pineqartut iluanaarutigiumallugu iluaqutigineqarnissaat, taamalu uran-imik pingoqqaatinillu radioaktiviusunik allanik avammut niueruteqarsinnaaneq, tamatumunnga akuersissuteqartoqarsimappat aatsitassanut inatsimmi tamatumunnga aalajangersakkat naapertorlugit aammalu malit-tarisassat tamatumunnga atuuttut allat nunarsuarmioqatigiillu aalajangersagaat / isumaqatigiissutaat naapertorlugit.

- 2. Nioqqtissiap sinneruttup aamma nioqqtissiap pingaarnernik killingat sumi-ippa, aammalu nioqqtissiaq sinneruttoq aatsitassarsiorfiup ukiuini ingerlatsiffi-usuni nioqqtissianngorsinnaava pingaarnersooq?*

Aatsitassanut inatsit nioqqtissianik sinneruttunik nioqqtissianillu pingaarnernik immikkoortitsinngilaq. Ajornakusoorpoq nioqqtissiat sinneruttut aamma nioqqtissiap pingaarnernik sumut killeqarnissaa killilissallugu. Aatsitassat suut pingaarnertut nioqqtissiaanersut suullu sinneruttut nioqqtissiaanersut assigiinngitsunik tunngavilimmik nalunaarsorneqarsinnaavoq. Tunngaviusoq ataaseq tassaasinnaavoq aatsitassaq misissueqqissaarnissami misissuiffigissallugu qinnuteqaatigineqartoq nioqqtissiasatut pingaarnertut isigineqarsinnaammat, aatsitassallu allat aatsitassamut pingaarnertuti-

tamut ilanngullugit qallorneqartut aatsitassatut sinnikutut isigineqarsinnaanerat. Sinne-
ruttutut isigineqartut ilaat eqqagassaannangortarput, sinneruttulli allat nioqqutigineqar-
nissaat siunertaralugu iluaqutigineqarsinnaasarlutik. Tunngaviusoq tassaasinnaavoq
aatsitassat assigiinngitsut piiarneqartumi akuusut. Tunngaviusoq alla tassaasinnaavoq
aatsitassat assigiinngitsut iluanaarutaasumik aatsitassamik iluaquteqarnermi ilaasut.
Uran-i aatsitassanut allanut piiarneqaartumi nioqqutissiaasumut annermut ilaatillugu
piiarneqarpat tassani nioqqutissiaasut nalingisa uuttortarneranni uran nioqqutissiaasutut
sinneruttutut (sinnikutut) naatsorsuunneqassaaq. Piffissap ingerlanerani aatsitassat ni-
uerutigineqartut akii assigiinngitsumik ineriartorsinnaapput. Taamaattumillu itigartivin-
neqarsinnaanngilaq piffissap ingerlanerani nioqqutissiatut pingaarnertut akuersissummi
pineqartup allatut isikkoqalersinnaanera, taamalu piffissap ingerlanerani sinneruttutut
isikkoqalerluni.

*3) Nunarsuarmiut akornanni isumaqatigiissutit suut eqqortinneqassappat aatsi-
tassanik uran-imik imalunniit sananeqaatinik radioaktivusunik akulinnik pii-
aanerni, nioqqutissiatut pingaarnertut imaluunniit sinneruttutut, aammalu uran-imik
sananeqaatinillu radioaktivitalinnik avammut niueruteqarnermi?*

Danskit Naalakkersuisui Nunanut Allanut Ministeriaqarfik siuttoralugu ministeriaqarfiit
akornanni suleqatigiissitamik nunarsuarmioqatigiit akornanni suleqatigiinnermik sul-
iaqartut akornanni pilersitsisimavoq, Naalagaaffiup uran-imik piiaanerni taamatullu aam-
ma avammut niueruteqarnermi pisussaaffiinik takussutissioortussanik, Naalagaaffiup kil-
leqarfiisa iluini piiaanernut aammalu avammut niueruteqarnermut tunngasuni. Su-
leqatigiissitap aamma qaammarsaavigissavaa, Kalaallit Nunaat aalajangersakkanik
qanoq ittunik malitassaqaqarnersoq, aammalu nunarsuarmioqatigiit akornanni maleruaga-
ssaqaqarnersoq Danmark-imut atuuttunik, Kalaallit Nunaannullu atuutinngitsunik, kiisalu
qanoq ittunik taava iliuuseqartoqartariaqassanersoq nunarsuarmioqatigiit akornanni ma-
leruagassat Naalagaaffeqatigiiffimmut tamarmiusumut atortuutinneqarnissaat isuman-
naarniarlugu. Nalunaarusiap immikkoortua nunarsuarmioqatigiit akornanni pisussaaffin-
nut tunngasoq suliarineqareerpoq, piiartumillu Inatsisartut ataatsimiititaliaannut susas-
saqartunut ingerlatsinneqassalluni.

*4) Naalakkersuisut nalilerpaat nunarsuarmioqatigiit akornanni isumaqatigiissutit
uani pineqartut isumannaatsuusut, taakkunuunatigullu isumannaarneqartoq
urani imaluunniit akuutissat allat radioaktivusumik akullit tiguisusannut kuk-
kusunut ingerlanneqarsinnaannginnerat?*

Nunarsuarmiut akornanni isumaqatigiissut sakkussiarsuarnik siammarterinnginnissamik
imaqartoq, aamma Kalaallit Nunaannut atuuttusoq, nunanut ilaasortaasunut pisussaaf-
filiivoq nunat ilaasortaasut tamarmik Det Internationale Atomenergiagentur-imut isu-
maqatigiissuteqassasut (IAEA). IAEA tassaavoq oqartussaaffimmik isumaginnittusoq,
nakkutilliinermullu aalajangersakkanik assigiinngitsunik aalajangersaasartoq, nunat ilaa-
sortaasut eqqortitassaannik malitassaannillu. Nakkutilliilluni sulineq ilaatigut sana-
neqaatinik sakkussiarsualiaasinnaasunik nakkutilliinermik imaqarpoq, Naalagaaffiit
eqqissisimasumik atugassatut pigisaannik nakkutilliinerusumik. Naalakkersuisut naliliip-
put nakkutilliilluni suliniutaasut, nunarsuarmioqataasunit annertuumik taperser-
sorneqartut isumannaartaraat sananeqaatit radioaktivusut tiguisusannit kukkusunit
tiguneqannginnissaat.

5) Qanoq annertutigisukkaarlugit (ataatsimut aamma / imaluunniit umiarsuup ataatsip usiitut) urani aamma akuutissat allat radioaktivitallit avammut tuniniar-neqarsinnaappat nunarsuarmioqatigiit nakkutilliinerisa avataanni imaluunniit nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutaat naapertorlugit nalunaarutigineqartussaangitsunik?

IAEA sillimaniarnermut maleruagassanik aalajangersaanikuuvoq, aatsitassanik sananeqaatinik radioaktiviusunik akuutissartalinnik iluaquteqarnermut, tamatumunnga ilanngullugu suliaqarnermut aamma toqqortaqarnermut assartuinernullu tunngassuteqartunik. Naalakkersuisut isumaqarput suliniutit suulluunniit aatsitassanut sananeqaatinik radioaktiviusunik akuutissartalinnut tunngasunik nunarsuarmioqatigiit periaasii pitsaanerpaat atorlugit ingerlanneqartassasut, IAEA-p inassuteqaatai malittarisassaalu sillimaniarnermut tunngasut eqqortillugit. Tamatumunngalu tunngatillugu isumaqanngilau urani nammineq pineqarnersoq imaluunniit sananeqaatinik sinneruttunik suliaqarneq pineqarnersoq imaluunniit naamik.

6) Uran aamma sananeqaatit radioaktiviusut allat qanoq annertutigisumik akugineqartut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorfinni uningatinneqarsinnaappat, nunarsuarmioqatigiit nakkutilliinissamik piumasaqaataannik nalunaaruteqartarnissamilluunniit piumasaqaataannik eqqorneqanngitsumik?

Suliniutit tamarmik aatsitassanik sananeqaatinik radioaktiviusunik akuutissartalit IAEA-p malittarisassai inassuteqaataalu naapertorlugit nunarsuarmioqatigiit ileqqi pitsaanerpaat tunngavigalugit suliarineqartassapput. Aamma tamatumani pineqarput nalunaaruteqartarnissamik IAEA-mit piumasaqaataasut malinneqartarnissaat, aammalu IAEA-p malittarisassat IAEA-mit suliarineqarsimasut naapertorlugit nakkutilliilluni iliuuseqartarneri eqqarsaatigalugit.

7) Uran aammalu sananeqaatit radioaktiviusut allat qanoq annertutigisumik qaarusummi aatsitassarsiornermi toqqorsisarnernilu akuusariaqarpat suliffimmik nakutilliinerup aammalu avatangiisinik illersuinissamut, pinngortitamik uumasunillu nakkutilliinissamut piumasaqaatit atortuulissappata?

Suliniutini inuit qinngornernit eqqorneqarsinnaanerit ulorianaateqarpat pisariaqartumik iliuuserineqartariaqartut iliuuserineqassapput qinngornerit ulorianassusiata sunniutigisinnaasai sapinngisamik annikinnerpaatinniarlugit. Tamanna avatangiisit illersorneqarnissaannut inatsimmi piumasaqaataareerpoq, tamatumali saniatigut uranimik paaanermi IAEA-p inassuteqaataasa malittarisassaasalu malinneqarnissaat piumasari-neqassaaq, qinngornernik ulorianartunik eqquisinnaaneq tamatumunngalu attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit.

Ilaatigut IAEA-p inassuteqaatai malittarisassaalu tunngavigalugit makkua pineqarput:

- Safety Guide No. WS-G-1.2 imaqarpoq inassuteqaatinik malittarisassanillu eqqagassanik radioaktiviusunik radioaktiviusunik paaanermut atatillugu, tamatumunnga ilaallutik uran aamma thorium. Malittarisassat pingaarnertut nutaamik ingerlatsilernernut attuumassuteqarput.

- Safety Guide No. RS-G-1.6 siunertaqarpoq tigussaasunik inassuteqaataasut malittarisassallu sulisartut aatsitassarsiorfinni illersorneqarnissaannut tunngatil-lugu malinneqarnissaannik.
- Safety Requirement No. GS-R-3 aalajangersaavoq piunasaqaatinik, pivi-usunngortitsiner-mi, nalilersuiner-mi ingerlaavartumillu aqutsiner-mi aqqissuussi-ner-mi. Piunasaqaatitsigut siunertaavoq sillimaniarnissamut aalajangersagaasut ingerlaavartumik atortuutinneqassasut.
- Safety Requirement No. GS-R-3 (Management System for Facilities and Activi-ties) akuutissanik radioaktivusunik assartuiner-mut tunngavoq, kiisalu ingerlatsi-ner-mi inuit qinngorner-mik ulorianartunik eqqorneqarfigisinnaasaannut.
- Safety Requirement No. TS-R-1 aalajangersaavoq akuutissanik radioaktivi-usunik sunilluunniit assartuiner-mi sillimaniarnissanut tunngatillugu, (tamatu-munnga ilanngullugu assartuiner-mi paaqqinninnissamut, akuutissanut radioakti-viusut tunngatillugu periaasissanik, assartukkat nalunaaqutsersornissaannik, il.il.) soorlu sillimaniarner-mut assigiissaakkamik aalajangersakkani nalunaarsor-neqarsimasoq.

J

Avatangiisinik, pinngortitamik pisuussutinillu uumassusilinnik illersuiner-nut tunngatillugu aatsitassarsiorner-mi suliniutini allanisullu VVM-imik nalilersuiner-mik suliaqartoqarnis-saanik piunasaqaateqartussaavoq. Sumiiffimmi aalajangersimasumi, suliniummilu aala-jangersimasumik naliliiner-it tunngavigalugit, tamatumunnga ilanngullugu sananeqaatinik radioaktivusunik suliniutip akoqarsinnaanerata immikkut isiginiarneqarnerata saniatigut isumannaarneqassaaq suliniutit sillimaniarner-nut, peqqinnissamut avatangiisinullu iller-sorneqarsinnaasumik aatsitassanut inatsit naapertorlugu ingerlanneqarnerat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Jens-Erik Kirkegaard